

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
NILS WAHL
της 22ας Ιανουαρίου 2015¹

Υπόθεση C-15/14 P

**Ευρωπαϊκή Επιτροπή
κατά**

MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt.

«Αίτηση αναιρέσεως — Κρατική ενίσχυση — Συμφωνία συναφθείσα μεταξύ του Ουγγρικού Δημοσίου και της εταιρείας πετρελαίου και φυσικού αερίου MOL σχετική με τα μεταλλευτικά τέλη που συνδέονται με την εξόρυξη υδρογονανθράκων — Μεταγενέστερη νομοθετική τροποποίηση επιφέρουσα αύξηση του συντελεστή μεταλλευτικών τελών — Αύξηση μη εφαρμοζόμενη επί της MOL — Ύπαρξη επιλεκτικού πλεονεκτήματος»

1. Με την υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιδιώκει την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης MOL κατά Επιτροπής², με την οποία το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε την απόφαση 2011/88/ΕΕ της Επιτροπής, της 9ης Ιουνίου 2010, σχετικά με την κρατική ενίσχυση C 1/09 (πρώην NN 69/08) που χορηγήθηκε από την Ουγγαρία στη MOL Nyrt.³.

2. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο καλείται κατά κύριο λόγο να κρίνει εάν το Γενικό Δικαστήριο ορθώς απεφάνθη υπέρ της ακυρώσεως της επίδικης αποφάσεως με την αιτιολογία ότι η Επιτροπή δεν είχε αποδείξει τον επιλεκτικό χαρακτήρα του επίμαχου μέτρου, μέτρου το οποίο παρουσιάζει την πρωτοτυπία να αποτελεί συνδυασμό, αφενός, τιμολογιακής συμφωνίας συναφθείσας μεταξύ του Δημοσίου και συγκεκριμένης επιχειρήσεως και, αφετέρου, μεταγενέστερης νομοθετικής τροποποιήσεως επιφέρουσας τιμολογιακή αύξηση μη εφαρμοζόμενη επί της εν λόγω επιχειρήσεως. Η υπό κρίση υπόθεση προσφέρει εν γένει την ευκαιρία παροχής ορισμένων διευκρινίσεων επί των παραμέτρων που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την εξέταση της προϋποθέσεως του επιλεκτικού χαρακτήρα, ο οποίος αποτελεί συνιστώσα της κατ' άρθρο 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ έννοιας «κρατική ενίσχυση».

I – Το ιστορικό της διαφοράς

3. Το ιστορικό της διαφοράς, όπως αυτό προκύπτει από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, είναι συνοπτικώς το ακόλουθο.

¹ — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

² — T-499/10, EU:T:2013:592, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση.

³ — ΕΕ 2011, L 34, σ. 55, στο εξής: επίδικη απόφαση.

4. Η MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt. (στο εξής: MOL) είναι εταιρεία με έδρα τη Βουδαπέστη (Ουγγαρία), η οποία δραστηριοποιείται κυρίως στον τομέα της έρευνας και παραγωγής αργού πετρελαίου, φυσικού αερίου και αερίων προϊόντων, στη μεταφορά, αποθήκευση και διανομή προϊόντων που βασίζονται στο αργό πετρέλαιο σε εμπόρους χονδρικής και λιανικής, στη μεταφορά φυσικού αερίου, καθώς και στην παραγωγή και πώληση αλκενίων και πολυολεφινών.

A — Η ουγγρική μεταλλευτική νομοθεσία

5. Στην Ουγγαρία οι μεταλλευτικές δραστηριότητες, μεταξύ των οποίων καταλέγονται οι σχετικές με τους υδρογονάνθρακες δραστηριότητες, ρυθμίζονται στο σύνολό τους από τον νόμο XLVIII του 1993, περί της εκμεταλλεύσεως των μεταλλείων⁴. Κατά τον εν λόγω νόμο, τα ρυθμιστικής φύσεως καθήκοντα ασκούνται από τον αρμόδιο για τα μεταλλεία υπουργό και από την υπεύθυνη για τα μεταλλεία αρχή, μια κεντρική αρχή η οποία εποπτεύει τις μεταλλευτικές δραστηριότητες εντός της δημοσίας διοικήσεως.

6. Ο μεταλλευτικός νόμος ορίζει ότι η εξόρυξη και η εκμετάλλευση μεταλλευμάτων δύναται να πραγματοποιούνται υπό δύο διαφορετικά έννομα καθεστώτα. Τα άρθρα 8 έως 19 του μεταλλευτικού νόμου καθορίζουν, για τις ζώνες που θεωρούνται πλούσιες σε ορυκτά βάσει ιδίως γεωλογικών δεδομένων και χαρακτηρίζονται ως «κλειστές» (άρθρο 9, παράγραφος 1, του μεταλλευτικού νόμου), καθεστώς εκχωρήσεως, το οποίο χορηγείται κατόπιν διαδικασίας υποβολής προσφορών για μία εκάστη των κλειστών ζωνών, βάσει συμβάσεως μεταξύ του αρμόδιου για τα μεταλλεία υπουργού και της αναδόχου επιχειρήσεως (άρθρα 10 έως 12 του μεταλλευτικού νόμου). Οι χαρακτηριζόμενες ως «ανοικτές» ζώνες, a priori πτωχότερες σε ορυκτά, δύναται να αποτελούν αντικείμενο εκμεταλλεύσεως κατόπιν χορηγήσεως αδείας εκμεταλλεύσεως από την υπεύθυνη για τα μεταλλεία αρχή, εφόσον ο αιτών πληροί τις κατά νόμον προϋποθέσεις (άρθρο 5, παράγραφοι 1, στοιχείο α, και 4, του μεταλλευτικού νόμου).

7. Το άρθρο 20 του μεταλλευτικού νόμου ορίζει τους κανόνες βάσει των οποίων καθορίζονται τα καταβλητέα στο Δημόσιο μεταλλευτικά τέλη. Το άρθρο 20, παράγραφος 11, του μεταλλευτικού νόμου ορίζει ότι το ύψος του μεταλλευτικού τέλους υπολογίζεται βάσει ποσοστού το οποίο ορίζεται, ανά περίπτωση, από τον νόμο, από τη σύμβαση εκχωρήσεως ή από τη συναπτόμενη δύναμη του άρθρου 26/A, παράγραφος 5, του μεταλλευτικού νόμου σύμβαση. Προκειμένου για τις εκχωρήσεις, ο συντελεστής του μεταλλευτικού τέλους καθορίζεται από τον αρμόδιο για τα μεταλλεία υπουργό, ο οποίος λαμβάνει υπόψη ορισμένες παραμέτρους που προβλέπονται από το άρθρο 20, παράγραφος 8, του μεταλλευτικού νόμου. Προκειμένου για την κατ' άρθρο 26/A, παράγραφος 5, του μεταλλευτικού νόμου σύμβαση, ο συντελεστής του τέλους καθορίζεται κατ' εφαρμογήν των διατάξεων του εν λόγω άρθρου. Σε περίπτωση ασκήσεως μεταλλευτικής δραστηριότητας βάσει αδείας εκμεταλλεύσεως, ο συντελεστής του μεταλλευτικού τέλους καθορίζεται από τον μεταλλευτικό νόμο (άρθρο 20, παράγραφοι 2 έως 7, του μεταλλευτικού νόμου).

8. Έως το 2008 ο συντελεστής του μεταλλευτικού τέλους για την εξόρυξη υδρογονανθράκων, αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου, βάσει αδείας εκμεταλλεύσεως, προκειμένου για τα κοιτάσματα των οποίων η εξόρυξη είχε αρχίσει από της 1ης Ιανουαρίου 1998 και εντεύθεν, οριζόταν στο 12 % της αξίας της εξορυσσόμενης ποσότητας, ενώ, προκειμένου για τα κοιτάσματα φυσικού αερίου των οποίων η εξόρυξη είχε αρχίσει προ της 1ης Ιανουαρίου 1998, προέκυπτε από την εφαρμογή μαθηματικού τύπου λαμβάνοντος, μεταξύ άλλων, υπόψη τη μέση τιμή του φυσικού αερίου που αγόραζε η δημόσια υπηρεσία φυσικού αερίου, με κατώτατο συντελεστή 12 % (άρθρο 20, παράγραφος 3, στοιχείο b, του μεταλλευτικού νόμου).

4 — 1993. évi XLVIII. törvény a bányászatról, στο εξής: μεταλλευτικός νόμος.

9. Το άρθρο 26/A, παράγραφος 5, του μεταλλευτικού νόμου ορίζει ότι, οσάκις μεταλλευτική επιχείρηση ασκούσα τη δραστηριότητά της βάσει αδείας εκμεταλλεύσεως, ήτοι επί κειμένων σε ανοιχτή ζώνη κοιτασμάτων, δεν έχει αρχίσει την εκμετάλλευση εντός πέντε ετών από της χορηγήσεως της αδείας, δύναται να ζητήσει, άπαξ, από την υπεύθυνη για τα μεταλλεία αρχή την παράταση της εν λόγω προθεσμίας για πέντε κατ' ανώτατο όριο έτη. Σε περίπτωση συμφωνίας με την εν λόγω αρχή, σύμβαση μεταξύ του αρμόδιου για τα μεταλλεία υπουργού και της μεταλλευτικής επιχείρησης καθορίζει, για τα κοιτάσματα των οποίων η εξόρυξη έχει παραταθεί, την εξορυσσόμενη ποσότητα που χρησιμεύει ως βάση για τον υπολογισμό του μεταλλευτικού τέλους, καθώς και τον συντελεστή του, ο οποίος πρέπει να είναι υψηλότερος του συντελεστή που εφαρμόζεται κατά την ημερομηνία υποβολής της αιτήσεως παρατάσεως, χωρίς να υπερβαίνει κατά 1,2 φορές τον συντελεστή αυτόν (στο εξής: τέλος παρατάσεως). Εάν η αίτηση παρατάσεως αφορά περισσότερα των δύο κοιτασμάτων, ο συντελεστής του τέλους παρατάσεως εφαρμόζεται επί του συνόλου των κοιτασμάτων της μεταλλευτικής επιχείρησης βάσει συμβάσεως πενταετούς τουλάχιστον διάρκειας ισχύος (στο εξής: προσαυξημένο μεταλλευτικό τέλος). Εάν η αίτηση παρατάσεως αφορά περισσότερα των πέντε κοιτασμάτων, δύναται να απαιτηθεί εξαιρετικό τέλος, ίσο, κατ' ανώτατο όριο, προς το 20 % του καταβλητέου βάσει του προσαυξημένου μεταλλευτικού τέλους ποσού.

B — Η συμφωνία παρατάσεως της ισχύος των μεταλλευτικών δικαιωμάτων που συνήφθη μεταξύ της MOL και του Ουγγρικού Δημοσίου το 2005

10. Τη 19η Σεπτεμβρίου 2005 η MOL ζήτησε την παράταση ισχύος των μεταλλευτικών δικαιωμάτων της για δώδεκα κοιτάσματα υδρογονανθράκων για τα οποία κατείχε άδειες εκμεταλλεύσεως και των οποίων την εξόρυξη δεν είχε ακόμη αρχίσει κατά την εκπνοή της πενταετούς προθεσμίας από της ημερομηνίας χορηγήσεως των αντιστοίχων αδειών.

11. Την 22α Δεκεμβρίου 2005 ο αρμόδιος για τα μεταλλεία υπουργός και η MOL υπέγραψαν συμφωνία παρατάσεως, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 26/A, παράγραφος 5, του μεταλλευτικού νόμου, για τα δώδεκα κοιτάσματα υδρογονανθράκων (στο εξής: συμφωνία του 2005), της οποίας το σημείο 1 παρατείνει κατά πέντε έτη την προθεσμία για την έναρξη εκμεταλλεύσεως των δώδεκα αυτών κοιτασμάτων και καθορίζει το τέλος παρατάσεως που οφείλει να καταβάλει η MOL στο Δημόσιο για ένα έκαστο των πέντε ετών ($12\% \times 1,050$ για το πρώτο έτος, ήτοι 12,600 %· $12\% \times 1,038$ για το δεύτερο έτος, ήτοι 12,456 %· $12\% \times 1,025$ για το τρίτο έτος, ήτοι 12,300 %, καθώς και $12\% \times 1,020$ για το τέταρτο και το πέμπτο έτος, ήτοι 12,240 %).

12. Βάσει του σημείου 4 της συμφωνίας του 2005, το προσαυξημένο μεταλλευτικό τέλος εφαρμόζεται επί του συνόλου των κοιτασμάτων που εκμεταλλεύεται ήδη η MOL βάσει αδείας εκμεταλλεύσεως, ήτοι επί 44 κοιτασμάτων υδρογονανθράκων των οποίων η παραγωγή ξεκίνησε μετά την 1η Ιανουαρίου 1998 και επί 93 κοιτασμάτων φυσικού αερίου των οποίων η παραγωγή είχε ξεκινήσει προ της εν λόγω ημερομηνίας, επί διάστημα δεκαπέντε ετών από της ημερομηνίας ενάρξεως ισχύος της εν λόγω συμφωνίας. Ο συντελεστής του προσαυξημένου μεταλλευτικού τέλους του πέμπτου έτους της περιόδου παρατάσεως εφαρμόζεται έως το δέκατο πέμπτο έτος. Προκειμένου για τα κοιτάσματα φυσικού αερίου των οποίων η παραγωγή άρχισε προ της 1ης Ιανουαρίου 1998, ο συντελεστής προσαυξήσεως για ένα έκαστο των πέντε ετών της παρατάσεως (βλ. ανωτέρω, σημείο 11 των προτάσεων) εφαρμόζεται στον μαθηματικό τύπο ο οποίος προβλέπεται από το άρθρο 20, παράγραφος 3, στοιχείο b, του μεταλλευτικού νόμου, ενώ ο συντελεστής προσαυξήσεως του πέμπτου έτους εφαρμόζεται έως το δέκατο πέμπτο έτος.

13. Το σημείο 6 της συμφωνίας του 2005 προβλέπει την καταβολή εξαιρετικού τέλους ύψους 20 δισεκατομμυρίων ουγγρικών φιορινίων (HUF).

14. Το σημείο 9 της συμφωνίας του 2005 ορίζει ότι ο συντελεστής του τέλους παρατάσεως, ο συντελεστής του προσαυξημένου μεταλλευτικού τέλους, η βάση υπολογισμού, το ποσοστό και το σύνολο των συντελεστών που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των εν λόγω τελών καθορίζονται, καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της συμφωνίας, αποκλειστικώς από τις διατάξεις της συμφωνίας αυτής και ότι οι καθοριζόμενοι με τη συμφωνία του 2005 συντελεστές θα παραμείνουν αμετάβλητοι ή σταθεροί καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της.

15. Κατά το σημείο της 11, η συμφωνία του 2005 τίθεται σε ισχύ κατά την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος της αποφάσεως της υπεύθυνης για τα μεταλλεία αρχής. Η ίδια διάταξη απαγορεύει τη μονομερή καταγγελία της συμφωνίας του 2005, πλην της περιπτώσεως κατά την οποία τρίτος αποκτήσει πλέον του 25 % του κεφαλαίου της MOL.

16. Η συμφωνία του 2005 αποτέλεσε αντικείμενο αποφάσεως της υπεύθυνης για τα μεταλλεία αρχής, της 23ης Δεκεμβρίου 2005, η οποία ενέκρινε την παράταση της προθεσμίας ενάρξεως της εκμεταλλεύσεως των δώδεκα κοιτασμάτων υδρογονανθράκων για τα οποία έγινε λόγος ανωτέρω, με το σημείο 10 των προτάσεων, καθώς και τις καθορισθείσες με την εν λόγω συμφωνία καταβολές που επεβλήθησαν στη MOL.

Γ — Η σχετική με τα δικαιώματα εκμεταλλεύσεως τροποποίηση του μεταλλευτικού νόμου που επήλθε το 2008

17. Ο νόμος CXXXIII του 2007 περί εκμεταλλεύσεως μεταλλείων και περί τροποποίησης του νόμου XLVIII του 1993⁵, ο οποίος ετέθη σε ισχύ την 8η Ιανουαρίου 2008, τροποποιεί τον συντελεστή του μεταλλευτικού τέλους.

18. Πρωτίστως, το άρθρο 20, παράγραφος 3, του τροποποιηθέντος μεταλλευτικού νόμου προβλέπει συντελεστή 30 % της αξίας της εξορυσσόμενης ποσότητας προκειμένου για τα κοιτάσματα των οποίων η εξόρυξη άρχισε μεταξύ 1ης Ιανουαρίου 1998 και 31ης Δεκεμβρίου 2007, την εφαρμογή του μαθηματικού τύπου που ίσχυε υπό το καθεστώς του μεταλλευτικού νόμου προκειμένου για τα κοιτάσματα φυσικού αερίου των οποίων η εξόρυξη άρχισε προ της 1ης Ιανουαρίου 1998, με κατώτατο συντελεστή τέλους 30 %, και την εφαρμογή διαφοροποιημένου συντελεστή μεταλλευτικού τέλους προκειμένου για τα κοιτάσματα των οποίων η εξόρυξη άρχισε μετά την 1η Ιανουαρίου 2008, σε συνάρτηση με την ποσότητα του εξορυσσόμενου αργού πετρελαίου ή φυσικού αερίου, ήτοι συντελεστή 12 % για κατ' έτος παραγόμενη ποσότητα μη υπερβαίνουσα τα 300 εκατομμύρια m³ φυσικού αερίου ή τους 50 χιλιοτόνους (kt) αργού πετρελαίου, συντελεστή 20 % για παραγωγή μεταξύ 300 και 500 εκατομμυρίων m³ φυσικού αερίου ή μεταξύ 50 και 200 kt αργού πετρελαίου, καθώς και συντελεστή 30 % για παραγωγή υπερβαίνουσα τα 500 εκατομμύρια m³ ή τους 200 kt αργού πετρελαίου. Τέλος, για το σύνολο των κοιτασμάτων, ανεξαρτήτως της ημερομηνίας ενάρξεως της εξορύξεώς τους, το οφειλόμενο μεταλλευτικό τέλος προσαυξάνεται κατά 3 ή 6 % εάν η τιμή του αργού πετρελαίου Brent υπερβαίνει, αντιστοίχως, τα 80 ή 90 δολάρια Ηνωμένων Πολιτειών (USD).

19. Το άρθρο 235 του νόμου LXXXI του 2008, περί τροποποίησης των συντελεστών φόρων και τελών⁶, τροποποιεί τον μεταλλευτικό νόμο, καθορίζοντας σε 12 % τον συντελεστή του μεταλλευτικού τέλους για τα κοιτάσματα των οποίων η εξόρυξη άρχισε μεταξύ 1ης Ιανουαρίου 1998 και 31ης Δεκεμβρίου 2007 περιλαμβανομένης, καθώς και τον κατώτατο συντελεστή του μεταλλευτικού τέλους που οφείλεται για τα κοιτάσματα φυσικού αερίου των οποίων η εξόρυξη άρχισε προ της 1ης Ιανουαρίου 1998. Η εν λόγω τροποποίηση ετέθη σε ισχύ την 23η Ιανουαρίου 2009.

5 — 2007. évi CXXXIII. törvény a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény módosításáról, στο εξής: τροποποιηθείς μεταλλευτικός νόμος.

6 — 2008. évi LXXXI. törvény egyes adó- és járuléktörvények módosításáról.

Δ — Η επίσημη διαδικασία έρευνας και η έκδοση της επίδικης αποφάσεως

20. Κατόπιν καταγγελίας που έλαβε τη 14η Νοεμβρίου 2007, με έγγραφο της 13ης Ιανουαρίου 2009 η Επιτροπή κοινοποίησε στις ουγγρικές αρχές την απόφασή της να κινήσει την προβλεπόμενη από το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ επίσημη διαδικασία έρευνας ως προς τη συμφωνία του 2005, με την οποία η MOL εξηρείτο της αυξήσεως του μεταλλευτικού τέλους που προέκυπτε από τον τροποποιηθέντα μεταλλευτικό νόμο (στο εξής: απόφαση για την κίνηση έρευνας). Η Επιτροπή εκτιμούσε ότι, λαμβανομένων υπόψη των λεπτομερειών εφαρμογής βάσει των οποίων είχαν εκπονηθεί, η συμφωνία του 2005 και οι διατάξεις του τροποποιηθέντος μεταλλευτικού νόμου αποτελούσαν πτυχές του ιδίου μέτρου και, αφού προέβη σε αξιολόγηση του κοινού αντικτύπου τους, έκρινε ότι η συμφωνία του 2005 και ο τροποποιηθείς μεταλλευτικός νόμος είχαν από κοινού ως αποτέλεσμα τη χορήγηση αδικαιολόγητου πλεονεκτήματος στη MOL. Κατά την Επιτροπή, το μέτρο πληρούσε τα κριτήρια του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ και έπρεπε να θεωρηθεί κρατική ενίσχυση, ενώ από κανένα στοιχείο δεν προέκυπτε ότι η εν λόγω ενίσχυση ηδύνατο να θεωρηθεί συμβατή προς την κοινή αγορά. Ακολούθησε δημοσίευση της αποφάσεως για την κίνηση έρευνας, συνοδευόμενη από πρόσκληση προς τα ενδιαφερόμενα μέρη για την υποβολή παρατηρήσεων.

21. Με έγγραφο της 9ης Απριλίου 2009 η Ουγγαρία υπέβαλε τις παρατηρήσεις της επί της αποφάσεως για την κίνηση έρευνας. Οι ουγγρικές αρχές εκτιμούσαν ότι το μέτρο δεν συνιστούσε κρατική ενίσχυση, καθώς η συμφωνία του 2005 δεν παρείχε κανένα πλεονέκτημα στη MOL και δεν ήταν επιλεκτικού χαρακτήρα, αφού από την εφαρμογή της εν λόγω συμφωνίας δεν προέκυπτε προτιμησιακή μεταχείριση της MOL.

22. Με δύο έγγραφα της 27ης Απριλίου 2009 η MOL και η Magyar Bányászati Szövetség (ουγγρική ένωση μεταλλείων) υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους επί της αποφάσεως για την κίνηση έρευνας. Η MOL θεωρούσε ότι δεν είχε περιέλθει σε προνομιακή θέση συνεπεία της συμφωνίας του 2005, καθόσον κατέβαλλε μεταλλευτικό τέλος πολύ υψηλότερο εκείνου των ανταγωνιστών της και του τέλους που θα κατέβαλλε ελλείψει συμφωνίας, ενώ η εν λόγω συμφωνία συνήδε προς τις διατάξεις και τη ratio του μεταλλευτικού νόμου. Από την πλευρά της, η Magyar Bányászati Szövetség ενέμεινε ιδιαιτέρως στην υποχρέωση του Κράτους, ιδίως ως νομοθέτη, να σέβεται τις νόμιμες προσδοκίες των επιχειρηματιών και την αρχή της ασφάλειας δικαίου όσον αφορά τη μακροπρόθεσμη σταθερότητα των συντελεστών μεταλλευτικού τέλους επί των κοιτασμάτων για τα οποία είχε ήδη χορηγηθεί άδεια εκμεταλλεύσεως.

23. Την 9η Ιουνίου 2010 η Επιτροπή εξέδωσε την επίδικη απόφαση, κατά την οποία, αφενός, το ληφθέν από την Ουγγαρία μέτρο, ήτοι ο καθορισμός, με τη συμφωνία του 2005, του οφειλόμενου από τη MOL μεταλλευτικού τέλους, σε συνδυασμό με τις τροποποιήσεις που προέκυπταν από τον τροποποιηθέντα μεταλλευτικό νόμο, συνιστούσε κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, ασύμβατη με την κοινή αγορά κατά το άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, και, αφετέρου, η Ουγγαρία όφειλε να ανακτήσει τη χορηγηθείσα στη MOL ενίσχυση.

24. Με την επίδικη απόφαση η Επιτροπή έκρινε ότι το υπό εξέταση μέτρο ενισχύσεως αποτελούσε συνδυασμό της συμφωνίας του 2005 και του τροποποιηθέντος μεταλλευτικού νόμου, καθώς η συμφωνία του 2005 εξαιρούσε τη MOL από τις μεταβολές που ο εν λόγω νόμος είχε επιφέρει στα μεταλλευτικά τέλη (αιτιολογικές σκέψεις 19 και 20). Κατά την Επιτροπή, ακόμη και αν η συμφωνία του 2005 ήταν σύμφωνη προς τον τότε ισχύοντα μεταλλευτικό νόμο και το κράτος μέλος ηδύνατο να καθορίζει τα μεταλλευτικά τέλη, τα παραγόμενα αποτελέσματα δεν ήταν κατ' ανάγκην συμβατά με τους κανόνες της Συνθήκης περί κρατικών ενισχύσεων, έστω και αν, μεμονωμένως θεωρούμενοι, ούτε η συμφωνία του 2005 ούτε ο τροποποιηθείς μεταλλευτικός νόμος εμφανίζονταν αντίθετοι προς τους εν λόγω κανόνες (αιτιολογικές σκέψεις 52 και 53).

25. Όσον αφορά το σχετικό με τον επιλεκτικό χαρακτήρα του μέτρου κριτήριο, με την επίδικη απόφαση η Επιτροπή έκρινε ότι σύστημα αναφοράς ήταν το καθεστώς αδειών εκμεταλλεύσεως, απορρίπτοντας την επιχειρηματολογία κατά την οποία οι παρατείνουσες την ισχύ των εν λόγω αδειών συμφωνίες ηδύναντο να αποτελούν χωριστό σύστημα αναφοράς (αιτιολογικές σκέψεις 61 έως 65). Κατά την Επιτροπή, η συμφωνία παρατάσεως ήταν «σαφώς» επιλεκτική, καθώς οι ουγκρικές αρχές διέθεταν περιθώριο ευχέρειας ως προς τη σύναψη ή μη τέτοιας συμφωνίας και ως προς τον καθορισμό των όρων καταβολής που περιλαμβάνονταν στη συμφωνία αυτή (αιτιολογική σκέψη 66). Η Επιτροπή ενέμεινε, αφενός, στο γεγονός ότι η MOL θα κατέβαλλε μειωμένα τέλη έως το 2020 για το σύνολο σχεδόν των κοιτασμάτων για τα οποία είχε λάβει άδεια εκμεταλλεύσεως, ενώ οι ανταγωνιστές της, οι οποίοι υπήγοντο στο ίδιο καθεστώς και είχαν αρχίσει την παραγωγή εντός της νόμιμης προθεσμίας, καλούνταν να καταβάλλουν υψηλότερα τέλη (αιτιολογική σκέψη 67), και, αφετέρου, στο γεγονός ότι η MOL ήταν η μόνη επιχείρηση στον τομέα των υδρογονανθράκων στην οποία είχε χορηγηθεί παράταση για τα δικαιώματα εκμεταλλεύσεως που κατείχε βάσει αδείας, ενώ οι λοιπές παρατάσεις αφορούσαν επιχειρήσεις που εξόρυσσαν στερεά ορυκτά, τα μεταλλευτικά τέλη των οποίων παρέμεναν αμετάβλητα (αιτιολογική σκέψη 68). Η Επιτροπή εκτιμούσε ότι η ακολουθία των επίμαχων ενεργειών, ήτοι ο τρόπος διατυπώσεως του άρθρου 26/A, παράγραφος 5, του μεταλλευτικού νόμου, η βάσει αυτού συναφθείσα συμφωνία του 2005 και οι τροποποιήσεις που περιλαμβάνονταν στον τροποποιηθέντα μεταλλευτικό νόμο, ήταν επιλεκτικού χαρακτήρα (αιτιολογική σκέψη 69). Κατά την Επιτροπή, μόνον η προσφεύγουσα υπήγετο σε ειδικό καθεστώς, το οποίο την προστάτευε έναντι οιασδήποτε αυξήσεως των μεταλλευτικών τελών (αιτιολογική σκέψη 70).

II – Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

26. Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου την 8η Οκτωβρίου 2010 η MOL άσκησε προσφυγή, ζητώντας την ακύρωση της επίδικης αποφάσεως και, επικουρικός, την ακύρωση της εν λόγω αποφάσεως στον βαθμό κατά τον οποίο διατάσσει την ανάκτηση των οικείων ποσών.

27. Προς στήριξη της προσφυγής της η MOL προέβαλε τρεις λόγους ακυρώσεως, αντλούμενους, αντιστοίχως, από παράβαση του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, από παράβαση των άρθρων 108, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, και 1, στοιχείο β', σημείο ν, του κανονισμού (ΕΚ) 659/1999⁷ και, τέλος, από παράβαση του άρθρου 14, παράγραφος 1, του ιδίου κανονισμού.

28. Στο πλαίσιο του πρώτου λόγου ακυρώσεως, η MOL αμφισβητούσε τον χαρακτηρισμό του επίμαχου μέτρου ως κρατικής ενισχύσεως.

29. Το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε ιδιαιτέρως τη δεύτερη αιτίαση του πρώτου λόγου ακυρώσεως, η οποία αφορούσε τον μη επιλεκτικό χαρακτήρα του εν λόγω μέτρου.

30. Στο πλαίσιο αυτό, το Γενικό Δικαστήριο, αφού παρέθεσε τη διαλαμβανόμενη στην επίδικη απόφαση εκτίμηση της Επιτροπής και υπενθύμισε τα επιχειρήματα που είχαν προβάλει συναφώς οι διάδικοι ενώπιόν του, επισήμανε μεταξύ άλλων, με τη σκέψη 54 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το άρθρο 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ επιτάσσει να καθορίζεται αν, στο πλαίσιο συγκεκριμένου εννόμου καθεστώτος, κρατικό μέτρο δύναται να ευνοεί «ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένους κλάδους παραγωγής» έναντι άλλων, οι οποίοι τελούν, από πλευράς του επιδιωκόμενου με το εν λόγω καθεστώς σκοπού, σε ανάλογη πραγματική και νομική κατάσταση.

7 — Κανονισμός του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου [108 ΣΛΕΕ] (ΕΕ L 83, σ. 1).

31. Εν συνεχεία, αφού εξέθεσε, με τις σκέψεις 56 έως 61 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τα επιχειρήματα που είχαν προβάλει η Ουγγαρία και η MOL κατά τη διοικητική διαδικασία, με τη σκέψη 62 της ίδιας αποφάσεως το Γενικό Δικαστήριο υπενθύμισε ότι, εν προκειμένω, το επίμαχο μέτρο αποτελείται από δύο στοιχεία, ήτοι, αφενός, από τη συμφωνία του 2005, η οποία καθορίζει τους συντελεστές των μεταλλευτικών τελών για το σύνολο των κοιτασμάτων της MOL, τα οποία τελούν υπό εκμετάλλευση ή των οποίων η άδεια εκμεταλλεύσεως έχει παραταθεί, για ένα έκαστο των δεκαπέντε ετών ισχύος της αδειάς αυτής, και, αφετέρου, από τον τροποποιηθέντα μεταλλευτικό νόμο, ο οποίος αυξάνει τους συντελεστές των μεταλλευτικών τελών για το σύνολο των κοιτασμάτων υδρογονανθράκων για τα οποία έχει χορηγηθεί άδεια εκμεταλλεύσεως, χωρίς να περιέχει διάταξη αφορώσα τα κοιτάσματα τα οποία είχαν αποτελέσει ήδη αντικείμενο συμφωνίας παρατάσεως.

32. Κατά το Γενικό Δικαστήριο, στο πλαίσιο ενός τέτοιου συνδυασμού, το επίμαχο μέτρο δύναται να χαρακτηριστεί κρατική ενίσχυση εφόσον αποδεικνύεται ότι οι όροι της συναφθείσας συμφωνίας προτάθηκαν από το Δημόσιο σε έναν ή πλείονες επιχειρηματίες επιλεκτικώς και όχι βάσει αντικειμενικών κριτηρίων απορρεόντων από πράξη γενικής ισχύος και εφαρμοστέων επί του συνόλου των επιχειρηματιών (βλ. σκέψη 66 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως). Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ιδίως, με τη σκέψη 67 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι συνδυασμός στοιχείων δύναται να χαρακτηριστεί κρατική ενίσχυση οσάκις το Κράτος ενεργεί κατά τρόπον ώστε να προστατεύει έναν ή πλείονες επιχειρηματίες, ήδη δραστηριοποιούμενους στην αγορά, συνάπτοντας με αυτούς συμφωνία εγγυώμενη συντελεστές τελών σταθερούς καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της και, παράλληλα, έχοντας την πρόθεση να ασκήσει σε μεταγενέστερο χρόνο την κανονιστική του αρμοδιότητα, αυξάνοντας τον συντελεστή τέλους κατά τρόπο περιάγοντα τους λοιπούς επιχειρηματίες, είτε αυτοί δραστηριοποιούνται ήδη στην αγορά κατά την ημερομηνία συνάψεως της συμφωνίας είτε είναι νέοι επιχειρηματίες, σε δυσμενή θέση.

33. Εν προκειμένω, λαμβάνοντας υπόψη, πρώτον, τον μη επιλεκτικό χαρακτήρα του νομικού πλαισίου που διέπτε τη σύναψη συμφωνιών παρατάσεως, καθώς και τα στοιχεία που δικαιολογούσαν τη χορήγηση περιθωρίου εκτιμήσεως στις ουγκρικές αρχές κατά τις σχετικές με τους συντελεστές τελών διαπραγματεύσεις (βλ. σκέψεις 70 έως 74 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως) και, δεύτερον, την απουσία οιασδήποτε ενδείξεως περί ευνοϊκής μεταχείρισεως, εκ μέρους των εν λόγω αρχών, της MOL έναντι των λοιπών ευρισκόμενων σε ανάλογη κατάσταση επιχειρήσεων (βλ. σκέψεις 75 έως 80 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως), το Γενικό Δικαστήριο απεφάνθη, με τη σκέψη 81 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ο επιλεκτικός χαρακτήρας της συμφωνίας του 2005 δεν ηδύνατο να θεωρηθεί αποδεδειγμένος.

34. Τέλος, με τη σκέψη 82 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι η αύξηση των τελών δυνάμει του τροποποιηθέντος μεταλλευτικού νόμου, η οποία ετέθη σε ισχύ το 2008, επήλθε στο πλαίσιο αυξήσεως των διεθνών τιμών του αργού πετρελαίου. Το Γενικό Δικαστήριο συνήγαγε εξ αυτού ότι, εφόσον η Επιτροπή δεν προέβαλε ότι η συμφωνία του 2005 είχε συναφθεί ενόψει της αναμενόμενης αυξήσεως των μεταλλευτικών τελών, ο συνδυασμός της συμφωνίας αυτής και του τροποποιηθέντος μεταλλευτικού νόμου δεν ηδύνατο θεμιτώς να χαρακτηριστεί κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 ΣΛΕΕ.

35. Το Γενικό Δικαστήριο έκανε, ως εκ τούτου, δεκτή την προσφυγή της MOL και ακύρωσε την επίδικη απόφαση.

III – Τα αιτήματα των διαδίκων και η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

36. Με την αίτησή της αναιρέσεως η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

— κυρίως:

— να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·

- να απορρίψει την προσφυγή περί ακυρώσεως της επίδικης αποφάσεως, και
 - να καταδικάσει τη MOL στα δικαστικά έξοδα.
- επικουρικώς:
- να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου·
 - να επιφυλαχθεί ως προς τα δικαστικά έξοδα αμφοτέρων των βαθμών δικαιοδοσίας.

37. Η MOL ζητεί την απόρριψη της αιτήσεως αναιρέσεως και την καταδίκη της Επιτροπής στα δικαστικά έξοδα.

38. Οι διάδικοι εξέθεσαν τις απόψεις τους εγγράφως και προφορικώς κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 13ης Νοεμβρίου 2014.

IV – Ανάλυση της αιτήσεως αναιρέσεως

39. Το Γενικό Δικαστήριο, μολονότι αναφέρεται, έστω διά βραχέων⁸, στο ζήτημα των ενδεχόμενων δεσμών μεταξύ των διαδοχικών παρεμβάσεων τις οποίες επισήμανε η Επιτροπή, κατά τον έλεγχο της εξετάσεως της σχετικής με τον επιλεκτικό χαρακτήρα του επίμαχου μέτρου προϋποθέσεως εμφανίζεται ως ένα βαθμό σε σύγχυση, αναφερόμενο άλλοτε αποκλειστικώς στον επιλεκτικό χαρακτήρα της συμφωνίας του 2005⁹ και άλλοτε στον επιλεκτικό χαρακτήρα «του επίμαχου μέτρου» συνολικώς θεωρούμενου¹⁰.

40. Στο πλαίσιο της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως, η Επιτροπή προβάλλει ένα μόνο λόγο αναιρέσεως, αντλούμενο από πλάνες περί το δίκαιο κατά την εξέταση της σχετικής με τον επιλεκτικό χαρακτήρα του επίμαχου μέτρου προϋποθέσεως, κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

41. Η Επιτροπή εκτιμά ότι, όπως προκύπτει από διάφορα χωρία της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο προέβη σε πεπλανημένη ερμηνεία και εφαρμογή της εν λόγω προϋποθέσεως. Η επιχειρηματολογία της Επιτροπής αφορά κατ' ουσίαν τέσσερις πτυχές της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

42. Προ της εξετάσεως των επιμέρους σημείων της επιχειρηματολογίας της Επιτροπής, κρίνονται αναγκαίες ορισμένες επισημάνσεις περί της κατ' άρθρο 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ προϋποθέσεως της επιλεκτικότητας και περί του περιεχομένου της προκειμένου για μηχανισμό όπως ο επίμαχος εν προκειμένω.

8 — Βλ. σκέψεις 67 και 82 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

9 — Βλ. σκέψεις 75 έως 81 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

10 — Βλ. σκέψεις 68 και 83 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

A — Εισαγωγικές παρατηρήσεις επί της κατ' άρθρο 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ προϋποθέσεως της επιλεκτικότητας και επί του περιεχομένου της προκειμένου για μηχανισμό όπως ο επίμαχος εν προκειμένω

43. Επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, κατά το άρθρο 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, εάν δεν ορίζεται άλλως από τις Συνθήκες, ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και οι οποίες νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ των κρατών μελών συναλλαγές.

44. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, ο χαρακτηρισμός μέτρου ως κρατικής ενισχύσεως, κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, προϋποθέτει τη συνδρομή του συνόλου των προβλεπόμενων από την εν λόγω διάταξη προϋποθέσεων¹¹.

45. Συγκεκριμένα, γίνεται παγίως δεκτό ότι, προκειμένου εθνικό μέτρο να μπορεί χαρακτηρισθεί ως κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, πρώτον, πρέπει να συνιστά παρέμβαση εκ μέρους του κράτους ή με διάθεση κρατικών πόρων, δεύτερον, η παρέμβαση αυτή πρέπει να είναι ικανή να επηρεάσει το μεταξύ των κρατών μελών εμπόριο, τρίτον, πρέπει να χορηγεί επιλεκτικό πλεονέκτημα στον ωφελούμενο και, τέταρτον, πρέπει να νοθεύει ή να απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό¹².

46. Εν προκειμένω, αμφισβητούνται μόνον η ερμηνεία και η εφαρμογή της τρίτης προϋποθέσεως, ήτοι της σχετικής με την «επιλεκτικότητα».

47. Η εν λόγω προϋπόθεση του επιλεκτικού ή —σύμφωνα με άλλον, συχνά χρησιμοποιούμενο, όρο— του «ειδικού» χαρακτήρα του μέτρου πρέπει να διακρίνεται σαφώς από τη διαπίστωση οικονομικού πλεονεκτήματος. Ειδικότερα, εφόσον διαπιστωθεί πλεονέκτημα, υπό την ευρεία του όρου έννοια, απορρέον άμεσα ή έμμεσα από συγκεκριμένο μέτρο, η Επιτροπή οφείλει περαιτέρω να αποδείξει ότι το πλεονέκτημα αυτό ευνοεί ειδικώς μία η πλείονες επιχειρήσεις. Η Επιτροπή καλείται, ειδικότερα, να αποδείξει ότι το μέτρο εισάγει διαφοροποιήσεις μεταξύ των επιχειρήσεων που, από πλευράς του επιδιωκόμενου σκοπού, ευρίσκονται σε ανάλογη κατάσταση¹³. Αυτό που απαγορεύεται δεν είναι η χορήγηση πλεονεκτήματος αυτού καθ' εαυτό, αλλά το γεγονός ότι η εν λόγω χορήγηση, η οποία πραγματοποιείται επιλεκτικώς και κατά τρόπο εισάγοντα διακρίσεις, δύναται να ευνοήσει ορισμένες επιχειρήσεις έναντι άλλων.

48. Τούτου διευκρινισθέντος, η προϋπόθεση της επιλεκτικότητας δεν δύναται, κατά την άποψή μου, να αποσυνδεθεί πλήρως από την παράλληλη, καίτοι διακριτή, διαπίστωση οικονομικού πλεονεκτήματος.

49. Επί του σημείου αυτού φρονώ ότι επιβάλλονται δύο γενικές παρατηρήσεις.

50. Κατ' αρχάς, είναι, κατά την άποψή μου, αρκετά πρόδηλο ότι η σημασία της εν λόγω προϋποθέσεως της επιλεκτικότητας διαφοροποιείται αναλόγως του τρόπου θεωρήσεως του επίμαχου μέτρου, ήτοι ως ατομικής ενισχύσεως ή ως γενικού καθεστώτος ενισχύσεων.

51. Συγκεκριμένα, κατά την αξιολόγηση μέτρου ατομικής φύσεως, η διαπίστωση του οικονομικού πλεονεκτήματος συνηγορεί κατ' αρχήν υπέρ του «ειδικού» και, συνεπώς, ομοίως υπέρ του επιλεκτικού χαρακτήρα του.

11 — Απόφαση Επιτροπή κατά Deutsche Post (C-399/08 P, EU:C:2010:481, σκέψη 38 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

12 — Απόφαση Επιτροπή κατά Deutsche Post (EU:C:2010:481, σκέψη 39 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

13 — Βλ. απόφαση Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών (C-279/08 P, EU:C:2011:551, σκέψη 62).

52. Αντιθέτως, στο πλαίσιο της εξετάσεως καθεστώτος γενικής φύσεως (καθεστώτων επιχορηγήσεων, συστήματος τιμολογήσεως, φορολογικών ελαφρύνσεων, καθεστώτων παρεκκλίσεων από το κοινό πτωχευτικό δίκαιο, διευκολύνσεων στην καταβολή των φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων κ.λπ.), η επιλεκτικότητα καθιστά δυνατή την εξακρίβωση του κατά πόσον το φερόμενο ως πλεονέκτημα, μολονότι απευθύνεται στο σύνολο των επιχειρήσεων, ευνοεί στην πραγματικότητα και λαμβανομένων υπόψη των εφαρμοζόμενων αντικειμενικών κριτηρίων ορισμένα είδη ή ομάδες επιχειρήσεων.

53. Τούτο σημαίνει ότι επιβάλλεται να εξακριβώνεται εάν το γενικής ισχύος πλεονέκτημα που χορηγείται με το επίμαχο μέτρο λειτουργεί «προς αποκλειστικό όφελος ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων τομέων δραστηριοτήτων». Η εξακρίβωση αυτή έχει, άλλως ειπείν, ως σκοπό να εξασφαλίζεται ότι κρατικά μέτρα δεν εισάγουν διαφοροποίηση μεταξύ των επιχειρήσεων —ή ακριβέστερα μεταξύ των επιχειρήσεων που, από πλευράς του επιδιωκόμενου από το επίμαχο εθνικό σύστημα σκοπού, ευρίσκονται σε ανάλογη πραγματική ή νομική κατάσταση— η οποία δεν δικαιολογείται εκ της φύσεως και της οικονομίας του εν λόγω συστήματος.

54. Μολονότι απολαύουν ορισμένου περιθωρίου επιλογών κατά τη χάραξη της φορολογικής πολιτικής τους, της πολιτικής τους στον τομέα της βιομηχανίας ή ακόμη και της κοινωνικής πολιτικής τους, υπό το πρίσμα του δικαίου των κρατικών ενισχύσεων, τα κράτη μέλη δεν δύνανται να ενεργούν κατά τρόπο συνεπαγόμενο διακρίσεις. Υπό την έννοια αυτή, επιβάλλεται να τονισθεί ότι η έννοια της επιλεκτικότητας συνδέεται με αυτήν της διακρίσεως¹⁴ και ότι, ως εκ τούτου, γίνεται δεκτό ότι δεν απαγορεύεται κατ' ανάγκην η υιοθέτηση μέτρων δια των οποίων η αρχή απολαύει ορισμένου περιθωρίου εκτιμήσεως.

55. Δεύτερον, στην περίπτωση κατά την οποία το επίμαχο μέτρο έχει τη μορφή καθεστώτος ενισχύσεων, επιβάλλεται εν πρώτοις να εξακριβώνεται κατά πόσον το εν λόγω καθεστώς συνιστά, αυτό καθ' εαυτό, μηχανισμό ικανό να συνεπάγεται ελάφρυνση των βαρών που επιβαρύνουν, κατά κανόνα, τον προϋπολογισμό των επιχειρήσεων.

56. Στο σημείο αυτό εντοπίζεται και η μοναδική δυσχέρεια που παρουσιάζει η υπό κρίση υπόθεση, η οποία αφορά κρατικό μέτρο καθ' όλα ιδιότυπο.

57. Κατ' αρχάς και μολονότι το συμπέρασμα αυτό αμφισβητήθηκε από τη MOL με την προσφυγή της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου¹⁵, επιβάλλεται η επισημάνση ότι το επίμαχο μέτρο αποτελείται από δύο στοιχεία, ήτοι, αφενός, από τη συμφωνία του 2005, η οποία καθορίζει τους συντελεστές των μεταλλευτικών τελών που ισχύουν για το σύνολο των κοιτασμάτων της MOL, τα οποία τελούν υπό εκμετάλλευση ή των οποίων η άδεια εκμεταλλεύσεως έχει παραταθεί, για ένα έκαστο των δεκαπέντε ετών ισχύος της αδείας αυτής, και, αφετέρου, από τον τροποποιηθέντα μεταλλευτικό νόμο, ο οποίος αυξάνει τους συντελεστές των μεταλλευτικών τελών για το σύνολο των κοιτασμάτων υδρογονανθράκων για τα οποία έχει χορηγηθεί άδεια εκμεταλλεύσεως, χωρίς να καταλαμβάνει τα κοιτάσματα τα οποία είχαν αποτελέσει ήδη αντικείμενο συμφωνίας παρατάσεως¹⁶.

14 — Τούτο δε μολονότι έχει υπογραμμισθεί στο παρελθόν ότι η έννοια της διακρίσεως ενδέχεται να εμφανίζεται ασαφής στο πεδίο των ενισχύσεων, διότι η διάκριση προϋποθέτει κατ' ανάγκην την ύπαρξη επιχειρήσεων ή κλάδων παραγωγής σε όμοια κατάσταση, επομένως σε ανταγωνισμό, οι οποίες αποκλείονται του ευεργετήματος που απορρέει από το επίμαχο μέτρο (βλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Dagmon στις συνεδिकाσθείσες υποθέσεις *Slooman Neptun*, C-72/91 και C-73/91, EU:C:1992:130, σημείο 61).

15 — Στο σημείο αυτό κρίνεται ενδιαφέρουσα η επισημάνση ότι, με την προσφυγή της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η MOL διατύπωσε κατ' αρχάς (βλ. σημεία 38 έως 44 της προσφυγής ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου) την αιτίαση ότι, με την επίδικη απόφαση, η Επιτροπή έκρινε ότι η συμφωνία του 2005 και η νομοθετική τροποποίηση του 2008 συνιστούσαν, ομού, ένα και το αυτό μέτρο. Κατά τη διατύπωση που χρησιμοποιεί η MOL στην προσφυγή της, η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι η συμφωνία παρατάσεως, η οποία είχε συναφθεί το 2005, και η επελθούσα το 2008 τροποποίηση του μεταλλευτικού νόμου συνιστούσαν ενιαίο μέτρο ενισχύσεως, ενώ είχε δεχθεί ότι ένα έκαστο των δύο αυτών διακριτών μέτρων δεν συνιστούσε, αυτό καθ' εαυτό, μέτρο ενισχύσεως. Μόνον εν συνεχεία η MOL υποστήριξε ότι, ακόμη και αν υποτεθεί ότι συντρέχει αυτή η περίπτωση, το ενιαίο αυτό μέτρο δεν ηδύνατο να θεωρηθεί επιλεκτικό χαρακτήρα.

16 — Βλ. τις διαπιστώσεις που περιέχονται στις σκέψεις 62 και 63 της αναρεσιβαλλομένης αποφάσεως, καθώς και στις αιτιολογικές σκέψεις 19 (στο πλαίσιο υπομνήσεως των λόγων που οδήγησαν στην κίνηση της διαδικασίας έρευνας) και 53 (στο πλαίσιο της καθαυτή αξιολογήσεως του επίμαχου μέτρου) της επίδικης αποφάσεως.

58. Εν συνεχεία, δεδομένου ότι με την επίδικη απόφαση η Επιτροπή δεν τοποθετήθηκε ειδικώς επί των δεσμών που υφίσταντο μεταξύ της συμφωνίας του 2005 και της νομοθετικής τροποποίησης του 2008, επικρατεί σύγχυση ως προς τον ορισμό του πλαισίου αναφοράς που έπρεπε να ληφθεί υπόψη κατά την εξέταση του επιλεκτικού χαρακτήρα του επίμαχου μέτρου.

59. Επιβάλλεται, συγκεκριμένα, η επισήμανση ότι η Επιτροπή δέχθηκε ότι το εν λόγω μέτρο συνίστατο στον συνδυασμό της συμφωνίας του 2005 και της νομοθετικής τροποποίησης του 2008¹⁷, χωρίς καν να αναφέρει τους λόγους για τους οποίους οι εν λόγω διαδοχικές παρεμβάσεις συνδέονταν στενώς σε επίπεδο χρονικής, λειτουργικής και λογικής αλληλουχίας¹⁸. Η Επιτροπή περιορίσθηκε, εξάλλου, στην εξέταση της συνδρομής του όρου της επιλεκτικότητας υπό το πρίσμα του ισχύοντος κατά τον χρόνο συνάψεως της συμφωνίας του 2005 συστήματος αδειών εκμεταλλεύσεως¹⁹.

60. Συγκεκριμένα, παρά το γεγονός ότι ως επίμαχο μέτρο θεωρήθηκε αυτή ακριβώς «η συνολική ακολουθία ενεργειών του [...] κράτους»²⁰, ήτοι η συμφωνία του 2005 σε συνδυασμό με τις μεταγενέστερες τροποποιήσεις του μεταλλευτικού νόμου, ο επιλεκτικός χαρακτήρας του εν λόγω μέτρου εξετάστηκε μόνο σε σχέση με τη συμφωνία του 2005²¹, δεδομένου ότι ως πλαίσιο αναφοράς ορίστηκε το ισχύον κατά τον χρόνο συνάψεως της εν λόγω συμφωνίας σύστημα αδειών εκμεταλλεύσεως.

61. Ακολουθώντας την προσέγγιση αυτή, το Γενικό Δικαστήριο, απολύτως ορθώς κατά την άποψή μου, εστίασε την ανάλυσή του στο ζήτημα αν η συμφωνία του 2005 ενσωμάτωνε μηχανισμό επιλεκτικής φύσεως.

62. Εντούτοις, η μεμονωμένη αυτή εξέταση της συμφωνίας του 2005 και ενώ το Γενικό Δικαστήριο επανέλαβε την εκτίμησή του ότι το επίμαχο μέτρο αποτελείτο από δύο συνιστώσες, ήτοι από τη συμφωνία του 2005 και από τον τροποποιηθέντα το 2008 μεταλλευτικό νόμο, εγείρει εν προκειμένω, ομοίως, ζητήματα.

63. Συγκεκριμένα, όπως τόνισε το Δικαστήριο στην υπόθεση Bouygues και Bouygues Télécom κατά Επιτροπής κ.λπ. και Επιτροπή κατά Γαλλίας κ.λπ.²², δεδομένου ότι οι κρατικές παρεμβάσεις μπορούν να λάβουν διάφορες μορφές και πρέπει να εξετάζονται βάσει των αποτελεσμάτων τους, δεν αποκλείεται διάφορες διαδοχικές κρατικές παρεμβάσεις να πρέπει, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, να θεωρηθούν ως ενιαία παρέμβαση. Τούτο δύναται ιδίως να συμβεί οσάκις διαδοχικές παρεμβάσεις παρουσιάζουν, λόγω ιδίως της χρονικής αλληλουχίας τους, του σκοπού τους και της καταστάσεως της επιχειρήσεως κατά τον δεδομένο χρόνο, τόσο στενούς δεσμούς ώστε να καθίσταται αδύνατος ο διαχωρισμός τους²³.

17 — Βλ. αιτιολογικές σκέψεις 53 και 69 της επίδικης αποφάσεως.

18 — Βλ. απόφαση Bouygues και Bouygues Télécom κατά Επιτροπής κ.λπ. και Επιτροπή κατά Γαλλίας κ.λπ. (C-399/10 P και C-401/10 P, EU:C:2013:175, σκέψη 104 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

19 — Βλ. αιτιολογικές σκέψεις 62 έως 68 της επίδικης αποφάσεως.

20 — Βλ. τη διατύπωση της αιτιολογικής σκέψεως 53 της επίδικης αποφάσεως.

21 — Βλ. τις διαπιστώσεις στις οποίες προέβη το Γενικό Δικαστήριο με τη σκέψη 46 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

22 — EU:C:2013:175.

23 — Απόφαση Bouygues και Bouygues Télécom κατά Επιτροπής κ.λπ. και Επιτροπή κατά Γαλλίας κ.λπ. (EU:C:2013:175, σκέψεις 103 και 104).

64. Το Γενικό Δικαστήριο, παραλείποντας να αποφανθεί εξαρχής²⁴ επί του ζητήματος αν η Επιτροπή είχε αποδείξει αρκούντως, όπως επιτάσσει συναφώς η νομολογία του Δικαστηρίου, τους στενούς δεσμούς μεταξύ των διάφορων κρατικών παρεμβάσεων που η υπό κρίση υπόθεση αφορά, κατέλιπε περιθώριο αβεβαιότητας ως προς το πλαίσιο αναφοράς το οποίο έπρεπε να ληφθεί υπόψη για την κατάφαση του επιλεκτικού χαρακτήρα του ή των επίμαχων μέτρων. Το ζήτημα, όμως, του ορισμού του πλαισίου αναφοράς για τις ανάγκες της εξέτασης του επιλεκτικού χαρακτήρα συγκεκριμένου καθεστώτος δύναται, όπως είχε εξάλλου επισημάνει η Επιτροπή²⁵, να έχει κεφαλαιώδη σημασία²⁶.

65. Εντούτοις, η εν λόγω εξέταση του επιλεκτικού χαρακτήρα του επίμαχου μέτρου από πλευράς του νομικού πλαισίου που διέπε τη συμφωνία του 2005 ουδόλως αμφισβητήθηκε στο πλαίσιο της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως.

66. Λαμβανομένης υπόψη της εν λόγω διευκρίνισης, στο πλαίσιο της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως το Δικαστήριο καλείται αποκλειστικώς να κρίνει αν το Γενικό Δικαστήριο ορθώς απεφάνθη ότι η Επιτροπή δεν είχε αποδείξει επαρκώς κατά νόμον, ως όφειλε, ότι το φερόμενο ως μέτρο ενισχύσεως ήταν επιλεκτικού χαρακτήρα.

67. Όπως θα επισημανθεί εκ νέου κατωτέρω, λαμβανομένου υπόψη του καθ' όλα ιδιότυπου χαρακτήρα του επίμαχου μέτρου, επιβάλλεται η αποφυγή οιοδήποτε επιπόλαιου παραλληλισμού της εξέτασης του επιλεκτικού χαρακτήρα του με την εξέταση του επιλεκτικού χαρακτήρα καθεστώτων επί των οποίων ο δικαστής της Ένωσης έχει κληθεί μέχρι τούδε να αποφανθεί.

68. Η εξέταση των αιτιάσεων που διατυπώνονται κατά της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η οποία θα ακολουθήσει ευθύς αμέσως, θα γίνει υπό το πρίσμα αυτής ακριβώς της συλλογιστικής.

B - Εξέταση των επιχειρημάτων που προβάλλονται στο πλαίσιο της αιτήσεως αναιρέσεως

1. Πρώτη αιτίαση: εξέταση του επιλεκτικού χαρακτήρα της κρατικής παρεμβάσεως και αξιολόγηση του περιθωρίου εκτιμήσεως που διαθέτουν οι εθνικές αρχές

α) Συνοπτική υπόμνηση της επιχειρηματολογίας της Επιτροπής

69. Στο πλαίσιο της πρώτης αιτιάσεως η Επιτροπή επικρίνει την εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου ανάλυση του περιθωρίου εκτιμήσεως που καταλείπεται στις ουγγρικές αρχές, αφενός, ως προς την επιλογή της συνάψεως ή μη συμφωνίας παρατάσεως οσάκις μεταλλευτική επιχείρηση υποβάλλει σχετική αίτηση και, αφετέρου, ως προς το ύψος του τέλους που καθορίζεται με μια τέτοια συμφωνία. Η Επιτροπή επικρίνει επίσης το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγει το Γενικό Δικαστήριο ως προς τον επιλεκτικό χαρακτήρα του επίμαχου μέτρου ενισχύσεως.

70. Κατά την άποψη της Επιτροπής, το Γενικό Δικαστήριο, εξετάζοντας, προκειμένου να αποφανθεί επί του επιλεκτικού ή μη χαρακτήρα του επίμαχου μέτρου, το περιθώριο εκτιμήσεως που διέθεταν οι αρμόδιες εθνικές αρχές, αγνόησε τις επιταγές της νομολογίας²⁷.

24 — Εντούτοις, εν αντιθέσει προς ό,τι προκύπτει από την επίδικη απόφαση, φαίνεται ότι το ζήτημα των δεσμών που υφίσταντο μεταξύ των διάφορων κρατικών παρεμβάσεων στην υπό κρίση υπόθεση εξετάστηκε διά βραχέων από το Γενικό Δικαστήριο με τη σκέψη 82 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

25 — Βλ. αιτιολογική σκέψη 61 της επίδικης αποφάσεως.

26 — Βλ., συναφώς, απόφαση Πορτογαλία κατά Επιτροπής (C-88/03, EU:C:2006:511, σκέψη 56).

27 — Η Επιτροπή αναφέρεται τόσο στη νομολογία του Δικαστηρίου (αποφάσεις Γαλλία κατά Επιτροπής, C-241/94, EU:C:1996:353, σκέψεις 23 και 24· Ecotrade, C-200/97, EU:C:1998:579, σκέψη 40· Piaggio, C-295/97, EU:C:1999:313, σκέψη 39· DM Transport, C-256/97, EU:C:1999:332, σκέψη 27, καθώς και P, C-6/12, EU:C:2013:525, σκέψη 27) όσο και στη νομολογία του Γενικού Δικαστηρίου (αποφάσεις HAMSA κατά Επιτροπής, T-152/99, EU:T:2002:188, σκέψεις 156 και 157· Lenzing κατά Επιτροπής, T-36/99, EU:T:2004:312, σκέψεις 129 έως 132· Diputación Foral de Álava κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-127/99, T-129/99 και T-148/99, EU:T:2002:59, σκέψεις 152 και 154, καθώς και Diputación Foral de Álava κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-227/01 έως T-229/01, T-265/01, T-266/01 και T-270/01, EU:T:2009:315, σκέψη 168).

71. Η Επιτροπή υποστηρίζει, κατ' αρχάς, ότι, οσάκις επιλαμβάνονται αιτήσεως δυνάμει του άρθρου 26/A, παράγραφος 5, του μεταλλευτικού νόμου, οι ουγγρικές αρχές διαθέτουν ορισμένο περιθώριο εκτιμήσεως προκειμένου για τη σύναψη ή μη συμφωνίας παρατάσεως της ισχύος μεταλλευτικών δικαιωμάτων. Κατά την Επιτροπή, η ανάλυση στην οποία προέβη το Γενικό Δικαστήριο με τις σκέψεις 70 έως 74 και 79 έως 81 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως είναι πεπλανημένη και, ως εκ τούτου, επιβάλλεται η αναίρεση του διατυπούμενου με τη σκέψη 83 της εν λόγω αποφάσεως συμπεράσματος, ήτοι ότι δεν απεδείχθη ο επιλεκτικός χαρακτήρας του μέτρου.

72. Η Επιτροπή εκτιμά, εξάλλου, ότι, ακόμη και αν υποτεθεί ότι, εν προκειμένω, οι ουγγρικές αρχές ήταν υποχρεωμένες να συνάπτουν συμφωνία παρατάσεως της ισχύος των μεταλλευτικών δικαιωμάτων οσάκις επιχείρηση υπέβαλλε σε αυτές σχετική αίτηση, η ανάλυση του Γενικού Δικαστηρίου εξακολουθεί να ενέχει πλάνη περί το δίκαιο, δεδομένου ότι παρορά την «απεριόριστη» ελευθερία που παρέχεται στις εν λόγω αρχές ως προς το ύψος του μεταλλευτικού τέλους που αυτές καθορίζουν, διαπίστωση η οποία φαίνεται να διατυπώνεται, τουλάχιστον εν μέρει, με τη σκέψη 72 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Αποφαινόμενο ότι η διακριτική ευχέρεια που το νομοθετικό πλαίσιο παρείχε στις εθνικές αρχές ως προς το ύψος του μεταλλευτικού τέλους ήταν ικανή να καταστήσει τη συμφωνία του 2005 επιλεκτική, το Γενικό Δικαστήριο αγνόησε, κατά την άποψη της Επιτροπής, την ίδια τη νομολογία αυτού.

Η εκτίμησή μου

73. Επιβάλλεται εκ προοιμίου μια διευκρίνιση ως προς τον έλεγχο που το Δικαστήριο καλείται να ασκήσει εν προκειμένω. Συγκεκριμένα, κατά πάγια νομολογία, όταν το Γενικό Δικαστήριο έχει διαπιστώσει ή εκτιμήσει τα πραγματικά περιστατικά, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ελέγξει, δυνάμει του άρθρου 256 ΕΚ, μόνον τη νομική υπαγωγή των εν λόγω πραγματικών περιστατικών και τις εξ αυτής αντληθείσες έννομες συνέπειες. Συνεπώς, υπό την επιφύλαξη της περιπτώσεως παραμορφώσεως των προσκομισθέντων ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου αποδεικτικών στοιχείων, η εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών δεν αποτελεί νομικό ζήτημα υποκείμενο, ως τέτοιο, στον έλεγχο του Δικαστηρίου²⁸.

74. Το ερώτημα που εγείρεται εν προκειμένω είναι αν, σε σχέση με την αξιολόγηση του περιθωρίου εκτιμήσεως που διέθεταν οι εθνικές αρχές ως προς τη σύναψη συμφωνίας παρατάσεως της ισχύος μεταλλευτικών δικαιωμάτων, είναι δυνατή η κατάφαση παραμορφώσεως των πραγματικών περιστατικών, νομικής πλάνης ή πεπλανημένης νομικής υπαγωγής των πραγματικών περιστατικών.

75. Κατά την άποψή μου, επί του ερωτήματος αυτού επιβάλλεται αρνητική απάντηση.

76. Κατ' αρχάς, όσον αφορά το ζήτημα ενδεχόμενης παραμορφώσεως των πραγματικών περιστατικών, αρκεί η διαπίστωση ότι η Επιτροπή δεν υποστήριξε ότι υφίστατο τέτοια παραμόρφωση. Εν πάση περιπτώσει, φρονώ ότι από κανένα στοιχείο δεν δύναται να συναχθεί ότι το Γενικό Δικαστήριο επεδόθη σε διαπιστώσεις προδήλως αντιφάσκουσες προς το περιεχόμενο των οικείων διατάξεων του ουγγρικού δικαίου ή απέδωσε σε κάποια εξ αυτών περιεχόμενο προδήλως ανακόλουθο σε σχέση με τα λοιπά στοιχεία της δικογραφίας.

77. Δεύτερον, επιβάλλεται να εξακριβωθεί εάν η ανάλυση του Γενικού Δικαστηρίου σε σχέση με το περιθώριο εκτιμήσεως που διέθεταν οι ουγγρικές αρχές, ανάλυση διαλαμβανόμενη στις σκέψεις 70 έως 74 και 79 έως 81 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ενέχει κάποια νομική πλάνη ή πεπλανημένη νομική υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών.

78. Δεν είμαι πεπεισμένος ότι συντρέχει τέτοια περίπτωση.

28 — Βλ. απόφαση Συμβούλιο κατά Alumina (C-393/13 P, EU:C:2014:2245, σκέψη 16 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

79. Όσον αφορά, κατ' αρχάς, τις σκέψεις 70 έως 74 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, επιβάλλεται η επισήμανση ότι αντικείμενο των εν λόγω σκέψεων ήταν η ανάλυση του ισχύοντος κατά τον χρόνο συνάψεως της συμφωνίας του 2005 νομικού πλαισίου. Υπό το πρίσμα αυτό και προκειμένου για την εξέταση του περιθωρίου εκτιμήσεως που οι ουγγρικές αρχές διέθεταν κατά τη σύναψη της συμφωνίας του 2005, το Γενικό Δικαστήριο, βάσει εμπειριστατωμένης εξετάσεως των παραμέτρων και των συνθηκών συνάψεως των συμφωνιών παρατάσεως της ισχύος των μεταλλευτικών δικαιωμάτων, περιορίστηκε στο συμπέρασμα ότι το άρθρο 26/A, παράγραφος 5, του μεταλλευτικού νόμου, το οποίο παρέχει σε κάθε μεταλλευτική επιχείρηση τη δυνατότητα να ζητήσει παράταση της ισχύος των μεταλλευτικών δικαιωμάτων της επί ενός ή πλειόνων κοιτασμάτων των οποίων την εκμετάλλευση δεν έχει αρχίσει εντός της πενταετούς προθεσμίας από της χορηγήσεως της αδείας εκμεταλλεύσεως, δεν εμφάνιζε τα χαρακτηριστικά μέτρου επιλεκτικής φύσεως.

80. Εν αντιθέσει προς ό,τι υποστήριξε η Επιτροπή, δεν είμαι πεπεισμένος ότι οι εκτιμήσεις αυτές του Γενικού Δικαστηρίου βασίζονται σε πεπλανημένη νομική υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών ή ενέχουν κάποια πλάνη περί το δίκαιο.

81. Συναφώς, η υπό κρίση υπόθεση πρέπει να διακριθεί σαφώς από άλλες υποθέσεις τις οποίες επικαλείται η Επιτροπή προς στήριξη της επιχειρηματολογίας με την οποία αμφισβητεί την κρίση του Γενικού Δικαστηρίου περί του περιθωρίου εκτιμήσεως που διαθέτουν οι ουγγρικές αρχές κατά τη σύναψη συμφωνιών παρατάσεως της ισχύος μεταλλευτικών δικαιωμάτων²⁹. Τα νομολογιακά προηγούμενα που επικαλείται η Επιτροπή με την αίτησή της αναίρέσεως σχετίζονται με διατάξεις εθνικού δικαίου χορηγούσες φορολογικές ελαφρύνσεις ή άλλες ελαφρύνσεις ή ακόμη και εξαιρέσεις στο πεδίο της πτωχεύσεως.

82. Συγκεκριμένα, στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Γαλλία κατά Επιτροπής (EU:C:1996:353), η οποία αφορούσε απόφαση της Επιτροπής σχετική με τη χορηγηθείσα στην εταιρεία Kimberly Clark Sopalin ενίσχυση, το Δικαστήριο επισήμανε ότι η επίμαχη χρηματοδότηση εκ μέρους του Fonds national de l'emploi (FNE) [γαλλικού Εθνικού Ταμείου Απασχολήσεως] για την εκτέλεση plans sociaux [σχεδίων προς αποφυγή των απολύσεων και προς αντιμετώπιση των κοινωνικών συνεπειών τους] ηδύναντο να περιαγάγουν ορισμένες επιχειρήσεις σε ευνοϊκότερη κατάσταση έναντι άλλων, καθώς το FNE διέθετε *διακριτική ευχέρεια* που του παρείχε τη δυνατότητα να διαφοροποιεί τη χρηματοδοτική του παρέμβαση σε συνάρτηση με διάφορες παραμέτρους. Όπως είχε επισημάνει ο γενικός εισαγγελέας F. G. Jacobs στην εν λόγω υπόθεση, η διακριτική ευχέρεια του FNE και το γεγονός ότι στη σφαίρα αυτής ενέπιπτε η διαχείριση του επίμαχου μηχανισμού ενισχύσεως είχαν ως αποτέλεσμα να μην εξασφαλίζεται κατ' ανάγκην η εκ μέρους του FNE χορήγηση των ενισχύσεων σε όλες τις επιχειρήσεις επί ίσοις όροις³⁰.

83. Ομοίως, στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Ecotrade (EU:C:1998:579, σκέψη 43), το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι το καθεστώς των παρεκκλίσεων από τους κανόνες του κοινού πτωχευτικού δικαίου, το οποίο αφορούσε η υπόθεση της κύριας δίκης, πληρούσε την προϋπόθεση του ειδικού χαρακτήρα και ηδύνατο να συνεπάγεται «πρόσθετη επιβάρυνση για το Δημόσιο», υπό τη μορφή διαφόρων πλεονεκτημάτων παρεχομένων από τις δημόσιες αρχές εν συγκρίσει προς τα αποτελέσματα που θα συνεπαγόταν η εφαρμογή των διατάξεων του κοινού πτωχευτικού δικαίου.

29 — Η Επιτροπή παραθέτει συναφώς τις αποφάσεις Γαλλία κατά Επιτροπής (EU:C:1996:353, σκέψεις 23 και 24)· Ecotrade (EU:C:1998:579, σκέψη 40)· Piaggio (EU:C:1999:313, σκέψη 39)· DM Transport (EU:C:1999:332, σκέψη 27), καθώς και Diputación Foral de Álava κ.λπ. κατά Επιτροπής (EU:T:2002:59, σκέψη 152).

30 — Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα F. G. Jacobs στην υπόθεση Γαλλία κατά Επιτροπής (C-241/94, EU:C:1996:195, σημεία 38 και 57).

84. Ο επίμαχος στην υπό κρίση υπόθεση μηχανισμός είναι εντελώς διαφορετικός. Το γεγονός ότι η συμφωνία παρατάσεως της ισχύος των δικαιωμάτων αφορούσε μία μόνον επιχείρηση δεν τεκμηριώνει κατ' ανάγκην τον επιλεκτικό της χαρακτήρα. Η εξέταση του επιλεκτικού χαρακτήρα του επίμαχου μέτρου βασίσθηκε στο ορθό κριτήριο της επαληθεύσεως του στοιχείου ότι η διαδικασία συνάψεως και καθορισμού των όρων της συμφωνίας παρατάσεως της ισχύος των μεταλλευτικών δικαιωμάτων ήταν ανοικτή σε επιχειρήσεις ευρισκόμενες σε ανάλογη κατάσταση.

85. Φρονώ ότι η επιβάλλεται η υιοθέτηση της διευκρινίσεως στην οποία προέβη το Γενικό Δικαστήριο με τη σκέψη 72 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κατά την οποία, «[ε]υρύτερα, παρατηρείται ότι το εν λόγω περιθώριο εκτιμήσεως διακρίνεται, ως εκ της φύσεώς του, από τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η ύπαρξη τέτοιου περιθωρίου συνδέεται με τη χορήγηση πλεονεκτήματος υπέρ επιχειρηματία. Εν προκειμένω, το περιθώριο εκτιμήσεως των ουγκρικών αρχών είναι χρήσιμο για τη στάθμιση πρόσθετου βάρους επιβαλλόμενου στους επιχειρηματίες ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι απορρέουσες από την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως επιταγές».

86. Κατά την άποψή μου, υφίσταται μια θεμελιώδης διαφορά στην εξέταση του επιλεκτικού χαρακτήρα, αφενός, γενικών καθεστώτων απαλλαγών ή εκπτώσεων, τα οποία, εξ ορισμού, παρέχουν αυτομάτως πλεονέκτημα, και, αφετέρου, ενδοτικού χαρακτήρα διατάξεων του εθνικού δικαίου, οι οποίες προβλέπουν την επιβολή πρόσθετων επιβαρύνσεων. Στην περίπτωση κατά την οποία οι εθνικές αρχές επιβάλλουν τέτοιες επιβαρύνσεις προκειμένου να εξασφαλίσουν την ίση μεταχείριση των επιχειρηματιών, το γεγονός και μόνον ότι οι εθνικές αρχές διαθέτουν εκ του νόμου ορισμένο περιθώριο εκτιμήσεως —και όχι απεριόριστο, όπως ανέφερε η Επιτροπή με την αίτησή της αναιρέσεως— δεν αρκεί για τη θεμελίωση του επιλεκτικού χαρακτήρα του αντίστοιχου καθεστώτος.

87. Επομένως, κατά την άποψή μου, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο επισημαίνοντας, με τη σκέψη 74 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι «το γεγονός ότι οι καθορισθέντες ανά έτος ισχύος της εν λόγω συμφωνίας συντελεστές είναι το αποτέλεσμα διαπραγματεύσεως δεν αρκεί για να προσδώσει στη συμφωνία αυτή επιλεκτικό χαρακτήρα» και ότι «διαφορετική θα ήταν η περίπτωση μόνον αν οι ουγκρικές αρχές είχαν ασκήσει το περιθώριο εκτιμήσεώς τους [...] κατά τρόπον ευνοούντα την προσφεύγουσα, δεχόμενες χαμηλό επίπεδο τελών χωρίς αντικειμενικό λόγο λαμβανομένου υπόψη του σκοπού της αυξήσεως των τελών σε περίπτωση παρατάσεως της ισχύος της αδείας εκμεταλλεύσεως και εις βάρος κάθε άλλου επιχειρηματία ο οποίος επεδίωξε να παρατείνει τα μεταλλευτικά του δικαιώματα ή, ελλείψει τέτοιου επιχειρηματία, ενώπιον συγκεκριμένων ενδείξεων για την ύπαρξη μη δικαιολογημένης ευνοϊκής συμπεριφοράς η οποία επιφυλάσσεται στην προσφεύγουσα».

88. Όσον αφορά τις σκέψεις 79 έως 81 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, οι οποίες περιέχουν κατά βάση ορισμένες πραγματικές διαπιστώσεις σε σχέση με τον καθορισμό των τελών συντελεστών στις συμβάσεις παρατάσεως της ισχύος μεταλλευτικών δικαιωμάτων, εκτιμώ ομοίως ότι αυτές δεν ενέχουν πλάνη περί το δίκαιο ή πεπλανημένη νομική υπαγωγή στοιχείων κρίσιμων για την εξέταση του επιλεκτικού χαρακτήρα του επίμαχου μέτρου.

89. Ομοίως, φρονώ ότι το πρώτο σκέλος της επιχειρηματολογίας που αναπτύσσει η Επιτροπή στο πλαίσιο του μοναδικού της λόγου αναιρέσεως δεν δύναται να ευδοκιμήσει, διότι ενδεχόμενη αποδοχή αυτού θα ισοδυναμούσε με παρερμηνεία της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

2. Δεύτερη αιτίαση: εξέταση του επιλεκτικού χαρακτήρα και συνεκτίμηση αντικειμενικών κριτηρίων

α) Συνοπτική υπόμνηση της επιχειρηματολογίας της Επιτροπής

90. Με τη δεύτερη αιτίασή της η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη αποφαινόμενο, με τις σκέψεις 76 έως 78 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η ύπαρξη αντικειμενικών κριτηρίων απέκλειε κατ' ανάγκην οιονδήποτε επιλεκτικό χαρακτήρα. Κατά την Επιτροπή, η θέση αυτή είναι προδήλως αντίθετη προς τη νομολογία του Δικαστηρίου και του Γενικού Δικαστηρίου³¹. Επιβάλλεται, ως εκ τούτου, η αναίρεση των εν λόγω τμημάτων της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, καθώς και του διατυπούμενου με τις σκέψεις 81 και 83 αυτής συμπεράσματος, ήτοι ότι επιλεκτικός χαρακτήρας των επίμαχων μέτρων δεν δύναται να θεωρηθεί αποδεδειγμένος.

β) Η εκτίμησή μου

91. Η επιχειρηματολογία αυτή βασίζεται, κατά την άποψή μου, σε πεπλανημένη ερμηνεία του εν λόγω χωρίου της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το οποίο αναφέρεται αποκλειστικώς στον μηχανισμό παρατάσεως της ισχύος των συναφθεισών με τις μεταλλευτικές επιχειρήσεις συμφωνιών, όπως αυτός προκύπτει από το άρθρο 26/A, παράγραφος 5, του μεταλλευτικού νόμου και εφαρμόσθηκε στην περίπτωση της MOL το 2005. Εν αντιθέσει προς τα νομολογιακά προηγούμενα που επικαλείται η Επιτροπή, εν προκειμένω το κύριο αμφιλεγόμενο ζήτημα δεν ήταν αν *οι δικαιούμενοι να υπαχθούν* σε καθεστώτα κρατικών ενισχύσεων (στο εξής: δικαιούχοι) ορίζονταν ή όχι βάσει αντικειμενικών κριτηρίων.

92. Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο υπενθύμισε κατ' αρχάς, με τη σκέψη 76 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ο μεταλλευτικός νόμος ήταν διατυπωμένος κατά γενικό τρόπο όσον αφορά τις επιχειρήσεις οι οποίες ηδύναντο να επωφεληθούν της παρατάσεως.

93. Εν συνεχεία, με τη σκέψη 77 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι το γεγονός ότι η MOL ήταν η μόνη επιχείρηση η οποία είχε συνάψει, στην πράξη, συμφωνία παρατάσεως στον τομέα των υδρογονανθράκων δεν συνιστούσε κατ' ανάγκην στοιχείο καθοριστικής σημασίας. Δεδομένου ότι τα κριτήρια συνάψεως μιας τέτοιας συμφωνίας ήταν αντικειμενικά και εφαρμόζονταν σε κάθε εν δυνάμει ενδιαφερόμενο επιχειρηματία, η μη ύπαρξη άλλων συμφωνιών αυτού του τύπου δεν μαρτυρεί κατ' ανάγκην τον επιλεκτικό χαρακτήρα του μέτρου, αλλά θα μπορούσε να οφείλεται σε αποφάσεις των ίδιων των επιχειρήσεων περί μη υποβολής αιτήσεων παρατάσεως.

94. Τέλος, με τη σκέψη 78 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι τα προσαυξημένα μεταλλευτικά τέλη που καθορίσθηκαν για τη διάρκεια ισχύος της συμφωνίας προκύπτουν από απλή εφαρμογή των διατάξεων του μεταλλευτικού νόμου.

95. Το σύνολο των ανωτέρω εκτιμήσεων εντάσσεται στο πλαίσιο του ελέγχου, εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου, του ζητήματος κατά πόσον ο συντελεστής του μεταλλευτικού τέλους καθοριζόταν βάσει αντικειμενικών και εφαρμοστέων σε κάθε εν δυνάμει ενδιαφερόμενο επιχειρηματία κριτηρίων.

96. Οι εκτιμήσεις αυτές ουδόλως αντιφάσκουν προς τη μνημονευθείσα από την Επιτροπή νομολογία, κατά την οποία ο επιλεκτικός χαρακτήρας συγκεκριμένου καθεστώτος ενισχύσεων δεν δύναται να αποκλεισθεί εκ μόνου του λόγου ότι *οι δικαιούχοι* ορίζονται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων.

31 — Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις Ισπανία κατά Επιτροπής (C-409/00, EU:C:2003:92, σκέψη 49)· GEMO (C-126/01, EU:C:2003:622, σκέψεις 35 και 39), καθώς και Ιταλία κατά Επιτροπής (T-424/05, EU:T:2009:49, σκέψη 126).

97. Συγκεκριμένα, στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Ισπανία κατά Επιτροπής (EU:C:2003:92) το Δικαστήριο, κληθέν να αποφανθεί επί καθεστώτος ενισχύσεων το οποίο συνίστατο κατ' ουσίαν σε σύστημα δανεισμού υπό προνομιακούς όρους εφαρμοζόμενο από τις ισπανικές αρχές για την προώθηση της αγοράς επαγγελματικών οχημάτων, περιορίστηκε στην απόρριψη ως αλυσιτελούς του προβληθέντος από το Βασίλειο της Ισπανίας επιχειρήματος ότι «η σύμβαση [διείπετο] από αντικειμενικά κριτήρια οριζόντιας εφαρμογής». Το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι το επιχείρημα αυτό ηδύνατο απλώς να αποδείξει ότι οι επίμαχες ενισχύσεις εντάσσονταν σε καθεστώς ενισχύσεων και δεν αποτελούσαν ατομική ενίσχυση³².

98. Ομοίως, με την απόφαση GEMO (EU:C:2003:622), εκδοθείσα επί υποθέσεως που αφορούσε καθεστώς σκοπούν στη δωρεάν συλλογή και απόρριψη σφαγίων ζώων και αποβλήτων σφαγείων, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι, παρά τον καθορισμό, κατά την εθνική νομοθεσία, των δικαιούχων του εν λόγω καθεστώτος βάσει αντικειμενικών και προδήλως γενικών κριτηρίων, τα αποτελέσματα αυτού ευνοούσαν κατ' ουσίαν τους κτηνοτρόφους και τα σφαγεία³³.

99. Ανάλογες εκτιμήσεις εκτίθενται στην απόφαση Ιταλία κατά Επιτροπής (EU:T:2009:49), προκειμένου για καθεστώς χορηγούν μειωμένο φορολογικό συντελεστή επί των εσόδων επενδυτικών φορέων που κατείχαν μετοχές εταιρειών μικρής ή μεσαίας κεφαλαιοποίησης. Το Γενικό Δικαστήριο είχε κρίνει συγκεκριμένα ότι «αυτό καθ' εαυτό το γεγονός ότι το επίμαχο μέτρο δύναται να ευνοήσει οιονδήποτε επενδυτικό οργανισμό πληροί τις προβλεπόμενες προϋποθέσεις, ήτοι ορίζει το πεδίο εφαρμογής του βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, δεν αποδεικνύει τον γενικό χαρακτήρα του εν λόγω μέτρου και δεν αποκλείει τον επιλεκτικό χαρακτήρα του»³⁴.

100. Εν προκειμένω, το Γενικό Δικαστήριο ουδόλως αγνόησε τις εν λόγω νομολογιακές θέσεις. Παρά το γεγονός ότι η MOL ήταν η μοναδική επιχείρηση που ζήτησε παράταση της ισχύος των μεταλλευτικών δικαιωμάτων της, το άρθρο 26/A του μεταλλευτικού νόμου δεν ατομικεύει συγκεκριμένη κατηγορία μεταλλευτικών επιχειρήσεων.

101. Κατά συνέπεια, προτείνω την απόρριψη της δεύτερης αιτιάσεως της Επιτροπής.

3. Τρίτη αιτίαση: εξέταση του επιλεκτικού χαρακτήρα και υποτιθέμενη συνεκτίμηση της προθέσεως των κρατικών αρχών για χορήγηση πλεονεκτήματος

α) Συνοπτική υπόμνηση της επιχειρηματολογίας της Επιτροπής

102. Με την τρίτη αιτίασή της η Επιτροπή προσάπτει κατ' ουσίαν στο Γενικό Δικαστήριο ότι, με τις σκέψεις ιδίως 67 και 82 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, συνέδεσε την εκτίμηση του επιλεκτικού χαρακτήρα του επίμαχου μέτρου με την *πρόθεση* του κράτους μέλους, κατά τη σύναψη της συμφωνίας του 2005, να προστατεύσει έναν ή πλείονες επιχειρηματίες από την εφαρμογή νέου καθεστώτος τελών —εν προκειμένω του καθεστώτος που εισήχθη με την επελθούσα το 2008 τροποποίηση του μεταλλευτικού νόμου.

32 — Βλ. σκέψη 49 της εν λόγω αποφάσεως. Βλ. επίσης τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα S. Alber στην ίδια υπόθεση (C-409/00, EU:C:2002:475, σημεία 57 και 58).

33 — Βλ. σκέψεις 35 έως 39 της εν λόγω αποφάσεως. Βλ. επίσης τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα F. G. Jacobs στην ίδια υπόθεση (C-126/01, EU:C:2002:273, σημεία 79 έως 83).

34 — Βλ. σκέψη 126 της εν λόγω αποφάσεως.

103. Κατά την άποψη της Επιτροπής, το Γενικό Δικαστήριο αγνόησε μια θεμελιώδη πτυχή των εφαρμοστέων στο πεδίο των κρατικών ενισχύσεων κανόνων, ήτοι την επιταγή κατά την οποία η κατ' άρθρο 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ κρατική παρέμβαση πρέπει να ορίζεται σε συνάρτηση με τα αποτελέσματα του επίμαχου μέτρου³⁵. Ως εκ τούτου, κατά την Επιτροπή, επιβάλλεται η αναίρεση του συγκεκριμένου τμήματος της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και του διατυπούμενου με τη σκέψη 83 αυτής συμπεράσματος, ήτοι ότι ο επιλεκτικός χαρακτήρας του επίμαχου μέτρου δεν απεδείχθη.

β) Η εκτίμησή μου

104. Το τρίτο αυτό σκέλος της επιχειρηματολογίας της Επιτροπής δεν είναι, ομοίως, πειστικό.

105. Είναι αληθές ότι, κατά πάγια νομολογία, το άρθρο 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ δεν διακρίνει τις κρατικές παρεμβάσεις με κριτήριο την αιτία ή τον σκοπό τους, αλλά τις ορίζει σε συνάρτηση με τα αποτελέσματά τους. Τούτο σημαίνει, ειδικότερα, ότι ο επιλεκτικός χαρακτήρας εθνικού μέτρου πρέπει να αξιολογείται σε συνάρτηση με τα αποτελέσματα του μέτρου και όχι σε συνάρτηση με την αποδεδειγμένη ή εικαζόμενη πρόθεση του οικείου κράτους μέλους να προστατεύσει έναν η πλείονες οι επιχειρηματίες³⁶.

106. Φρονώ, εντούτοις, ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν αγνόησε την εν λόγω αρχή αναφερόμενο, με τη σκέψη 67 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στο ζήτημα κατά πόσον «το κράτος ενεργεί ούτως ώστε να προστατεύσει έναν ή περισσότερους επιχειρηματίες, ήδη παρόντες στην αγορά, συνάπτοντας με αυτούς συμφωνία που τους παρέχει εγγυημένους για όλη τη διάρκεια της συμφωνίας συντελεστές τελών, έχοντας συγχρόνως την πρόθεση να ασκήσει μεταγενέστερα την κανονιστική του αρμοδιότητα, αυξάνοντας τον συντελεστή του τέλους [με αποτέλεσμα] οι λοιποί επιχειρηματίες στην αγορά [ν]α περιέλθουν σε δυσμενή θέση, ανεξαρτήτως του αν πρόκειται για επιχειρηματίες που είναι ήδη παρόντες κατά την ημερομηνία συνάψεως της συμφωνίας ή για νέους επιχειρηματίες».

107. Όπως προκύπτει από τη ρητή αναφορά στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Bouygues και Bouygues Télécom κατά Επιτροπής κ.λπ. και Επιτροπή κατά Γαλλίας κ.λπ.³⁷, η συγκεκριμένη σκέψη αποτυπώνει την πρόθεση του Γενικού Δικαστηρίου να εξετάσει επαλλήλως, εκ του περισσού³⁸ και ανεξαρτήτως της καθαυτό εξετάσεως του επιλεκτικού χαρακτήρα του επίμαχου μέτρου, το ζήτημα της ενδεχόμενης υπάρξεως δεσμών μεταξύ της συμφωνίας του 2005 και της νομοθετικής τροποποιήσεως του 2008.

108. Ομοίως, με τη σκέψη 82 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο, κατά τη γνώμη μου, επίσης προς εμπέδωση του στοιχείου ότι η συμφωνία του 2005 και η επελθούσα το 2008 τροποποίηση του μεταλλευτικού νόμου δεν ηδύναντο κατ' ανάγκην να θεωρηθούν ως ένα και το αυτό μέτρο, λαμβανομένης υπόψη της απουσίας χρονικών και λειτουργικών δεσμών μεταξύ των δύο παρεμβάσεων, επισήμανε, πρώτον, ότι η αύξηση των τελών, η οποία ετέθη σε ισχύ το 2008, επήλθε στο πλαίσιο αυξήσεως των διεθνών τιμών και, δεύτερον, ότι η Επιτροπή δεν είχε υποστηρίξει ότι η συμφωνία του 2005 είχε συναφθεί ενόψει αναμενόμενης αυξήσεως των μεταλλευτικών τελών.

35 — Η Επιτροπή μνημονεύει, ειδικότερα, τις αποφάσεις Βέλγιο κατά Επιτροπής (C-56/93, EU:C:1996:64, σκέψη 79) και Βέλγιο κατά Επιτροπής (C-75/97, EU:C:1999:311, σκέψη 25).

36 — Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις Βέλγιο κατά Επιτροπής (EU:C:1996:64, σκέψη 79)· British Aggregates κατά Επιτροπής (C-487/06 P, EU:C:2008:757, σκέψη 89)· Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών (C-279/08 P, EU:C:2011:551, σκέψη 51), καθώς και Επιτροπή και Ισπανία κατά Government of Gibraltar και Ηνωμένου Βασιλείου (C-106/09 P και C-107/09 P, EU:C:2011:732, σκέψεις 91 και 92).

37 — EU:C:2013:175, σκέψεις 103 και 104.

38 — Βλ. το επίρρημα «[ε]πιπλέον» στην αρχή της σκέψεως 67 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

109. Μολονότι, όπως υποδηλώθηκε ανωτέρω (βλ. σημεία 58 και 61 των προτάσεων), το γεγονός ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν προέβη σε σαφέστερη διάκριση μεταξύ, αφενός, της καθαυτό εξετάσεως για την κατάφαση του επίμαχου μέτρου (η οποία διαλαμβάνεται στις σκέψεις 67 και 82 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως) και, αφετέρου, της μετά την κατάφαση αξιολογήσεως του επιλεκτικού χαρακτήρα του μέτρου επιδέχεται κριτική, είναι, κατά την άποψή μου, ανακριβής η θέση ότι το Γενικό Δικαστήριο συνέδεσε τον επιλεκτικό χαρακτήρα του επίμαχου μέτρου με την απόδειξη της προθέσεως του κράτους μέλους να προστατεύσει έναν η πλείονες επιχειρηματίες.

110. Φρονώ, ως εκ τούτου, ότι επιβάλλεται ομοίως η απόρριψη της τρίτης αιτιάσεως της Επιτροπής.

4. Τέταρτη αιτίαση: εξέταση του επιλεκτικού χαρακτήρα και συνεκτίμηση «εξωτερικών προς τη συμφωνία του 2005 συνθηκών»

Συνοπτική υπόμνηση της επιχειρηματολογίας της Επιτροπής

111. Κατά την άποψη της Επιτροπής, το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως έκρινε, με τις σκέψεις 64 και 65 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η ύπαρξη επιλεκτικού πλεονεκτήματος δεν δύναται να συναχθεί εκ μόνου του γεγονότος ότι ο επιχειρηματίας ευρίσκεται σε πλεονεκτική θέση σε σχέση με άλλους επιχειρηματίες, καθόσον, εν προκειμένω, το οικείο κράτος μέλος περιορίστηκε στην άσκηση, κατά τρόπο αντικειμενικώς δικαιολογημένο, των κανονιστικών εξουσιών του κατόπιν μεταβολής των συνθηκών της αγοράς. Η Επιτροπή προσάπτει κατ' ουσίαν στο Γενικό Δικαστήριο ότι, κατά την αναφορά του στη μεταγενέστερη μεταβολή των εξωτερικών προς τη συμφωνία του 2005 συνθηκών, αγνόησε τη νομολογιακή θέση κατά την οποία, για την εφαρμογή του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, είναι αδιάφορο αν η κατάσταση του τεκμαιρόμενου ως ωφελούμενου από το μέτρο βελτιώθηκε ή επιδεινώθηκε προϊόντος του χρόνου³⁹. Κατά την Επιτροπή, το στοιχείο που έχει σημασία είναι ότι, μετά την 8η Ιανουαρίου 2008, η MOL ήταν η μόνη επιχείρηση η οποία περιήλθε σε πλεονεκτική θέση όσον αφορά το ύψος του επιβαλλόμενου επί των κοιτασμάτων υδρογονανθράκων τέλους.

112. Η Επιτροπή τονίζει ότι, εν πάση περιπτώσει, οι εκτιμήσεις στις οποίες προέβη το Γενικό Δικαστήριο είναι αλυσιτελείς, καθώς η εξέλιξη για την οποία γίνεται εν προκειμένω λόγος συνίσταται σε νομοθετική τροποποίηση την οποία το Κράτος ηδύνατο να αποφασίσει κατά βούληση. Κατά την Επιτροπή, η προσέγγιση αυτή, η οποία παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να προβάλουν την απουσία επιλεκτικού χαρακτήρα επί τη βάσει των μεθόδων ή των πρακτικών παρεμβάσεως που εφαρμόζουν, παρ'ότι τις συναφείς νομολογιακές θέσεις⁴⁰.

β) Η εκτίμησή μου

113. Και σε αυτή την περίπτωση, προσεκτική ανάγνωση των σκέψεων 64 και 65 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως οδηγεί στην απόρριψη της προβαλλόμενης από την Επιτροπή αιτιάσεως.

114. Μολονότι, βεβαίως, η συλλογιστική του Γενικού Δικαστηρίου, το οποίο συμφύρει εισαγωγικές παρατηρήσεις με την επί της ουσίας εξέταση του επιλεκτικού χαρακτήρα της συμφωνίας του 2005, χαρακτηρίζεται από ορισμένη ασάφεια, οι δύο αυτές σκέψεις δεν αναφέρονται, κατά την άποψή μου, *stricto sensu* στην εξέταση του επιλεκτικού χαρακτήρα της συμφωνίας του 2005, αλλά σκοπούν, όπως προκύπτει από τη συνέχεια της συλλογιστικής που εκτίθεται με τις σκέψεις 66 και 67 της

39 — Αποφάσεις Ελλάδα κατά Επιτροπής (57/86, EU:C:1988:284, σκέψη 10), καθώς και Adria-Wien Pipeline και Wieterdorfer & Peggauer Zementwerke (C-143/99, EU:C:2001:598, σκέψη 41).

40 — Βλ. αποφάσεις British Aggregates κατά Επιτροπής (EU:C:2008:757, σκέψη 89)· Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών (EU:C:2011:551, σκέψη 51), καθώς και Επιτροπή και Ισπανία κατά Government of Gibraltar και Ηνωμένου Βασιλείου (EU:C:2011:732, σκέψεις 91 και 92).

αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στην προσέγγιση του χωριστού ζητήματος των δεσμών μεταξύ της συμφωνίας του 2005 και των μεταγενέστερων νομοθετικών τροποποιήσεων. Εκτιμώ ότι στο πλαίσιο αυτής ακριβώς της προβληματικής το Γενικό Δικαστήριο έκρινε σκόπιμο να επισημάνει με τη σκέψη 64 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ότι, «όταν ένα κράτος συνάπτει με επιχειρηματία συμφωνία μη περιέχουσα στοιχείο ενισχύσεως κατά το άρθρο 107 ΣΛΕΕ, το γεγονός ότι, στη συνέχεια, μεταβάλλονται οι εξωτερικές προς τη συμφωνία αυτή συνθήκες οπότε ο εν λόγω επιχειρηματίας περιέρχεται σε πλεονεκτική θέση σε σχέση με άλλους επιχειρηματίες οι οποίοι δεν συνήψαν παρεμφερή συμφωνία δεν αρκεί ώστε, εξεταζόμενες από κοινού, η συμφωνία και η μεταγενέστερη μεταβολή των εξωτερικών προς τη συμφωνία αυτή συνθηκών να θεωρηθούν ως στοιχεία που συνιστούν κρατική ενίσχυση».

115. Η δήλωση της Επιτροπής ότι «[τ]ο στοιχείο που έχει σημασία είναι ότι, μετά την 8η Ιανουαρίου 2008, η MOL ήταν η μόνη επιχείρηση η οποία περιήλθε σε πλεονεκτική θέση» παρ'ότι το γεγονός ότι αντικείμενο εξετάσεως αποτέλεσε μόνον το ζήτημα εάν η συμφωνία του 2005 ήταν επιλεκτικού χαρακτήρα, χωρίς να εξετασθεί ενδεχόμενη απόρροια του επιλεκτικού αυτού χαρακτήρα από την τροποποίηση του 2008. Εν ολίγοις και σε συνέχεια των προεκτεθέντων, εκτιμώ ότι η Επιτροπή υποπίπτει σε πλάνη συνδέοντας την εν προκειμένω πραγματοποιηθείσα εξέταση του επιλεκτικού χαρακτήρα με την ύπαρξη του θεωρούμενου ως απορρέοντος από τη νομοθετική τροποποίηση του 2008 πλεονεκτήματος.

116. Κατά την άποψή μου, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο δεχόμενο ότι, εφόσον έχει αποδειχθεί ότι συγκεκριμένο μέτρο και, ειδικότερα, η σχετική με τα μεταλλευτικά τέλη συμφωνία που συνήφθη μεταξύ των ουγγρικών αρχών και της MOL δεν έχει επιλεκτικό χαρακτήρα, το μέτρο αυτό δεν θα έπρεπε να μπορεί να τεθεί εν συνεχεία εν αμφιβόλω εκ του γεγονότος ότι η μεταβολή της αγοράς ήταν ικανή να περιαγάγει τη MOL σε κατάσταση ευνοϊκότερη εκείνης επιχειρηματιών οι οποίοι είχαν επιλέξει να μην προβούν στη σύναψη τέτοιας συμφωνίας.

117. Για το σύνολο των προεκτεθέντων λόγων, φρονώ ότι επιβάλλεται η απόρριψη της τελευταίας αιτιάσεως και, συνεπώς, η απόρριψη της αιτήσεως αναιρέσεως στο σύνολό της.

V – Πρόταση

118. Λαμβανομένης υπόψη της προεκτεθείσας συλλογιστικής, προτείνω στο Δικαστήριο να αποφανθεί ως ακολούθως:

- 1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.
- 2) Καταδικάζει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.